Finnwatch ry:n lausunto
valtiovarainvaliokunnan verojaostolle
9.9.2022

Asia: U 58/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi koskien velan ja oman pääoman perusteella yritysverotuksessa tehtävää vähennystä ja koron vähennyskelpoisuuden rajoittamista

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainvaliokunnan verojaostolle valtioneuvoston u-kirjelmästä liittyen oman pääoman vähennystä ja koron vähennyskelpoisuuden rajoittamista koskevaan nk. DEBRA-direktiiviesitykseen.

Finnwatch yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että u-kirjelmän kohteena olevan direktiiviluonnoksen tavoite oman pääoman ja vieraan pääoman verokohtelun lähentämisestä on sinänsä kannatettava, mutta tavoitteen saavuttamiseksi esitetyt keinot vaativat vielä laajaa jatkovalmistelua. Finnwatch katsoo, että oman ja vieraan pääoman verokohtelun lähentäminen olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa ensisijaisesti korkojen vähennysoikeutta rajaamalla.

Valtioneuvoston kanta on pääosin perusteltu, mutta se sivuuttaa direktiiviesityksen epäselvät vaikutukset valtion verotuloihin

Finnwatch pitää tärkeänä, että valtioneuvoston kannassa on tunnistettu tarve edistää hallitusohjelman mukaisesti kansallisia ja kansainvälisiä ratkaisuja, jotka turvaavat ja vahvistavat Suomen veropohjaa globaalisti kestävällä tavalla. Valtioneuvosto nostaa kannassaan esiin aggressiivisen rajat ylittävän verosuunnittelun ja haitallisen verokilpailun kitkemisen tärkeyden.

Oman ja vieraan pääoman verokohtelun lähentäminen voidaan nähdä yhtenä keinona vastata edellä esitettyihin tavoitteisiin veropohjan turvaamisesta sekä aggressiivisen verosuunnittelun ja haitallisen verokilpailun kitkemisestä, koska velkarahoitukseen liittyvien korkojen verovähennysmahdollisuus on todennetusti johtanut voitonsiirtoon ja veropohjien vuotoon[1]. Nämä puolestaan ruokkivat haitallista maiden välistä verokilpailua. On kuitenkin epäselvää, miten hyvin direktiiviluonnoksessa esitelty malli edistäisi em. tavoitteita. Erityisesti mallin verovaikutuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta (näistä laajemmin jäljempänä) ja on mahdollista, että malli johtaisi vastoin sille asetettuja tavoitteita valtion verotulojen pienenemiseen. Tätä riskiä ei ole tuotu esiin valtioneuvoston kannassa, vaikka siinä aiheellisesti todetaankin, että oman pääoman vähennyksen vaikutuksia on direktiiviluonnoksen tiedoilla vaikea arvioida. Valtioneuvoston kannassa huolta kannetaan kuitenkin yksinomaan siitä, minkälainen hyöty uudesta vähennyksestä olisi yrityksille. Finnwatch suosittelee, että asiaa tarkastellaan myös valtion verotulojen ja sitä kautta veronsaajien näkökulmasta.

[1] Korkojen vähennysoikeuteen liittyviä ongelmia on käsitelty laajemmin Finnwatchin valtiovarainministeriölle toimittamassa DEBRA-direktiiviesitystä koskevassa lausunnossa: https://finnwatch.org/images/pdf/Finnwatchin_lausunto_komission_esityksesta_oman_paaoman_vahennysta_koskevaksi_direktiiviksi_862022.pdf

Finnwatch ry, Malminrinne 1 B, 00180 Helsinki
www.finnwatch.org

Valtioneuvosto peräänkuuluttaa kannassaan tarvetta arvioida direktiiviluonnoksen suhdetta muihin meneillään oleviin verohankkeisiin, erityisesti neuvoston käsittelyssä olevaan minimiyhteisöverodirektiiviin. Finnwatch yhtyy näkemykseen siitä, että eri verosäännösten suhdetta olisi hyvä tarkastella direktiiviluonnoksessa nykyistä kattavammin. Samalla huomautamme, että direktiiviluonnoksen mahdollinen eteneminen lisäisi entisestään tarvetta korjata myös kansallista osinkoverotusta koskevaa lainsäädäntöä.

Oman pääoman vähennyksessä kyse verokevennyksestä, jonka vaikutuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta

Oman pääoman vähennyksessä olisi käytännössä kyse Suomessa täysin uudesta yritysverotuksessa tehtävästä vähennyksestä, joka kaventaisi yritysveropohjaa ja keventäisi osan yrityksistä verotaakkaa. Sen verovaikutuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta. Komission laatimassa vaikutusarvioinnissa esitetyt laskelmat perustuvat CORTAX-mallilla tehtyihin laskennallisiin mallinnuksiin. Niiden mukaan direktiiviehdotukseen sisältyvä (sekä oman pääoman vähennyksen että korkovähennysrajoituksia kiristävän elementin omaava) malli leikkaisi yhteisöverotuloja EU-tasolla 6,4 miljardilla eurolla. Verotulojen kokonaismuutoksen odotetaan sen sijaan nousevan 10,8 miljardia euroa plussalle. Tämä odotus perustuu mallin oletettuihin *dynaamisiin vaikutuksiin*: mallin odotetaan johtavan BKT:n kasvuun ja siten kasvattavan muita kuin yhteisöverotuloja.[2] Kuten vaikutusarvion luvussa 8 tuodaan esiin, tällaisten dynaamisten vaikutusten arviointi on erittäin vaikeaa – ellei mahdotonta – ja arvioihin liittyy merkittävää epävarmuutta[3]. CORTAX-malli olettaa, että veromuutokset saavat aikaan investointeja (tästä oletuksesta tarkemmin seuraavassa kappaleessa), jotka synnyttävät talouskasvua. Talouskasvun oletetaan puolestaan johtavan verotulojen kasvuun. Vaikutusarviossa korostetaankin, että mikäli veromalli ei synnyttäisikään oletettuja lisäinvestointeja, CORTAX-mallin mukaiset arviot voisivat osoittautua liian optimistisiksi. Investointien kasvun jäädessä oletettua pienemmäksi veromalli johtaisi herkästi kokonaisverotulojen laskuun.[4]

Komission vaikutusarvio ei sisällä maakohtaisia arvioita verotulojen kehityksestä. Suomen kontekstissa on kuitenkin hyvä huomata, että komission esittämässä mallissa yrityksiä kannustetaan jättämään voittovaroja yhtiöön sen sijaan että voittovarat maksettaisiin osinkoina ulos yhtiöstä tai investoitaisiin esimerkiksi työvoiman lisäämiseen tai

[2] Komission vaikutusarvio s. 48: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022SC0145(01)&from=EN

[3] Suomessa talouspolitiikan arviointineuvosto on esittänyt, ettei dynaamisia vaikutuksia tulisi niihin liittyvän epävarmuuden vuoksi ottaa huomioon lainvalmistelumateriaaleissa. Sen sijaan hallituksen esityksissä tulisi pitäytyä staattisten vaikutusten arvioinnissa. Kts. Talouspolitiikan arviointineuvoston raportti 2014, s.104–105: https://www.talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/wordpress/wp-content/uploads/2016/05/talouspolitiikan_arviointineuvoston_raportti_2014.pdf

[4] Komission vaikutusarvio s. 58-59: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022SC0145(01)&from=EN

Finnwatch ry, Malminrinne 1 B, 00180 Helsinki
www.finnwatch.org

tuotekehitykseen. Suomessa listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotuksella on tietyissä tilanteissa hyvin samanlaisia tasevarallisuuden kasvattamiseen ohjaavia kannustevaikutuksia. Näiden kannusteiden on useissa tutkimuksissa todettu ohjaavan investointien epätehokkaaseen kohdentumiseen ja olevan sitä kautta kansantalouden kokonaistuotannon ja tuottavuuden kannalta haitallisia[5]. Investointien lisäämisen sijaan voittovarojen kerryttäminen yhtiöön voi siis johtaa jopa päinvastaiseen tilanteeseen kuin mitä nyt esitettävällä uudistuksella tavoitellaan. Tasevarallisuuden kasvattamiseen ohjaavien lisäkannusteiden käyttöönoton sijaan Suomessa tulisi karsia haitallisia kannusteita korjaamalla listaamattomien yhtiöiden osinkoverotusta.

Tiivistetysti Finnwatch katsoo, ettei Suomen tule asettua tukemaan yritysveromallia, joka saattaisi johtaa valtion verotulojen kutistumiseen. Yhteisöverotuksen keventäminen tilanteessa, jossa COVID19-pandemia, Venäjän Ukrainassa käynnistämä sota ja ilmasto- ja biodiversiteettikriisi aiheuttavat valtioille massiivisia lisärahoitustarpeita, olisi vastuutonta ja epäoikeudenmukaista. Korkojen vähennysoikeuden nykyistä tiukempi rajoittaminen olisi valtion verotulojen kannalta turvallisempi ja sosiaalisesti oikeudenmukaisempi vaihtoehto oman ja vieraan pääoman verokohtelun lähentämiseksi.

[5] Listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotuksen vaikutuksia koskevaa tutkimuskirjallisuutta on käyty kattavasti läpi Finnwatchin vuonna 2021 julkaistussa tutkimusyhteenvedossa: https://finnwatch.org/images/reports_pdf/Listaamattomat_osinkoverotus.pdf